

ปรับปรุงดิน ด้วยปุ๋ยพืชสด ลดใช้ปุ๋ยเคมี

“พืชปุ๋ยสด” คือ พืชที่ปลูกเพื่อไถกลบลงดินในช่วงที่ออกดอก (อายุ 40–60 วัน) แล้วปล่อยให้ย่อยสลาย ประมาณ 10–15 วัน ก็จะปลดปล่อยธาตุอาหารและเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน จึงเรียกว่า “ปุ๋ยพืชสด” โดยทั่วไปนิยมใช้พืชวงศ์ถั่ว เพราะพืชวงศ์ถั่ว ปลูกง่าย โตเร็ว ลำต้นมีใบจำนวนมาก ทนทานต่อสภาพอากาศที่แปรปรวน เมล็ดพันธุ์หาได้ง่าย ราคาถูก ต้านทานต่อโรคและแมลง ไม่เป็นแหล่งเพาะโรค เมื่อสับกลบลงดินแล้วย่อยสลายตัวเร็ว และที่สำคัญที่สุดมีรากและลำต้นที่สามารถตรึงไนโตรเจนจากอากาศ โดยจุลินทรีย์ที่อยู่ในปมรากและลำต้น จึงช่วยเพิ่มธาตุอาหารให้แก่ดิน

ปอเทือง
Sunnhemp (Crotalaria juncea L.)

เหมาะกับพื้นที่ดอน หรือที่ลุ่มน้ำไม่ขัง ปลูกหมุนเวียนกับพืชหลัก (ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง และอ้อย)
หวานเมล็ด 5 กิโลกรัมต่อไร่
อายุออกดอก 45–50 วัน
น้ำหนักสด 2,500 กิโลกรัมต่อไร่
น้ำหนักแห้ง 500 กิโลกรัมต่อไร่
เมื่อไถกลบ 1 ไร่ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน 0.15 เปอร์เซ็นต์
ได้ไนโตรเจน เกือบเท่าปุ๋ยยูเรีย 30 กิโลกรัม

ถั่วพริ้ว
Jackbean (Canavalia ensiformis (L) DC.)

เหมาะกับพื้นที่ดอน หรือที่ลุ่มน้ำไม่ขัง สามารถรับประทานฝักอ่อนได้ ใช้ได้ทั้งระบบการปลูกข้าวและพืชไร่
หวานเมล็ด 10 กิโลกรัมต่อไร่
อายุออกดอก 50 วัน
น้ำหนักสด 2,500 กิโลกรัมต่อไร่
น้ำหนักแห้ง 500 กิโลกรัมต่อไร่
เมื่อไถกลบ 1 ไร่ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน 0.16 เปอร์เซ็นต์
ได้ไนโตรเจน เกือบเท่าปุ๋ยยูเรีย 29.6 กิโลกรัม

ถั่วพุ่ม
Cowpea (Vigna unguiculata (L) Walp.)

เหมาะกับพื้นที่ดอน หรือที่ลุ่มน้ำไม่ขัง สามารถรับประทานเมล็ด ฝักสด ใบอ่อน และฝักอ่อนได้
หวานเมล็ด 8 กิโลกรัมต่อไร่
อายุออกดอก 40 วัน
น้ำหนักสด 1,500 กิโลกรัมต่อไร่
น้ำหนักแห้ง 300 กิโลกรัมต่อไร่
เมื่อไถกลบ 1 ไร่ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน 0.09 เปอร์เซ็นต์
ได้ไนโตรเจน เกือบเท่าปุ๋ยยูเรีย 17.5 กิโลกรัม

ถั่วมะแฮะ
Pigeon pea (Cajanus cajan (Linn) Millsp.)

เหมาะกับพื้นที่ดอน เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 1–5 เมตร
หวานเมล็ด 5 กิโลกรัมต่อไร่
อายุออกดอก 60 วัน
น้ำหนักสด 2,000 กิโลกรัมต่อไร่
น้ำหนักแห้ง 400 กิโลกรัมต่อไร่
เมื่อไถกลบ 1 ไร่ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน 0.14 เปอร์เซ็นต์
ได้ไนโตรเจน เกือบเท่าปุ๋ยยูเรีย 20.4 กิโลกรัม

โสนอัฟริกัน
Sesbania (Sesbania rostrata Bremek. & Oberm.)

เหมาะกับพื้นที่ดอน และที่ลุ่ม ทนต่อน้ำท่วมขัง ทนต่อสภาพดินเค็มปานกลาง รากและลำต้นมีปมของไรโซเบียมอาศัยอยู่
หวานเมล็ด 5 กิโลกรัมต่อไร่
อายุออกดอก 50 วัน
น้ำหนักสด 2,000 กิโลกรัมต่อไร่
น้ำหนักแห้ง 400 กิโลกรัมต่อไร่
เมื่อไถกลบ 1 ไร่ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน 0.12 เปอร์เซ็นต์
ได้ไนโตรเจน เกือบเท่าปุ๋ยยูเรีย 25 กิโลกรัม

ประโยชน์ของปุ๋ยพืชสด

- 1) ช่วยเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุและธาตุไนโตรเจนให้แก่ดิน ลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี และเพิ่มผลผลิตพืช
- 2) ช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน รักษาความชุ่มชื้นในดิน และดินอุ้มน้ำดีขึ้น
- 3) ช่วยคลุมดิน ป้องกันการกระแทกของเม็ดฝน ป้องกันการไหลบ่าของน้ำ และลดการสูญเสียหน้าดิน
- 4) ช่วยตัดวงจรการระบาดของโรคแมลง

ปริมาณธาตุอาหารของพืชปุ๋ยสดบางชนิด จากน้ำหนักแห้ง

ชนิดพืช	ไนโตรเจน (%N)	ฟอสฟอรัส (%P ₂ O ₅)	โพแทสเซียม (%K ₂ O)	C/N ratio
ปอเทือง	2.76	0.22	2.40	19.96
ถั่วพริ้ว	2.72	0.54	2.14	21.11
ถั่วพุ่ม	2.68	0.39	2.46	19.51
ถั่วมะแฮะ	2.34	0.25	1.11	27.33
โสนอัฟริกัน	2.87	0.42	2.06	18.30